

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 190/2019-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. apríla 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Miroslava Duriša a Mojmíra Mamojku predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], zastúpenej advokátkou JUDr. Ivetou Balalovou, Ružová dolina 10, Bratislava, pre namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 7/2017 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. apríla 2019 v elektronickej podobe doručená ústavná sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), doplnená v listinnej podobe 10. apríla 2019, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie

veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 7/2017.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že na základe žaloby sťažovateľky podanej okresnému súdu 10. februára 2017 sa proti Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaný“), vedie konanie pod sp. zn. 14 C 7/2017 (ďalej len „namietané konanie“) o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom. Sťažovateľka ozrejmuje dôvody podanej žaloby tak, že sa v inom súdnom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 19 C 157/2011 domáha vydania dedičstva voči Slovenskej republike, zastúpenej Obvodným úradom Bratislava. Z dôvodu vzniku zbytočných prietáhov v tomto inom konaní podala sťažovateľka predsedníčke okresného súdu sťažnosť na prietahy, pri vybavovaní ktorej nastal nesprávny úradný postup.

3. Nadväzne sťažovateľka popisuje postup okresného súdu v namietanom konaní. Uvádza, že 25. mája 2017 podala návrh na zmenu petitu žaloby, o ktorej okresný súd rozhodol uznesením z 12. októbra 2017. Medzitým okresný súd vyzval žalovaného na vyjadrenie k žalobe, ku ktorému 13. novembra 2017 podala sťažovateľka repliku. Dňa 20. novembra 2017 sťažovateľka doručila okresnému súdu žiadosť o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Odvtedy však okresný súd v jej veci nekoná. Zároveň sťažovateľka poukazuje na to, že na základe jej ústavnej sťažnosti vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 19 C 157/2011 ústavný súd nálezom sp. zn. IV. ÚS 441/2018 zo 16. novembra 2018 konštatoval porušenie jej práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote a priznal jej finančné zadosťučinenie. Sťažovateľka teda vzhľadom na zlé skúsenosti s konaniami vedenými okresným súdom vyjadruje obavu, že aj v namietanom konaní bude nečinný.

4. Vzhľadom na to, že namietané konanie ako celok trvá už viac ako 25 mesiacov, sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jej ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa § 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 14C 7/2017 porušené boli.

Okresnému súdu Bratislava I prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 14C 7/2017 konal bez zbytočných prietahov.

[REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 2 000 eur / slovom dve tisíc eur /, ktoré je jej Okresný súd Bratislava I povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

8. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

10. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prerokovaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010), a ich namietané porušenie možno preskúmať spoločne.

III.

12. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy

a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 7/2017. Sťažovateľka uvádza, že od podania návrhu na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov (20. november 2017) okresný súd v jej veci prakticky nekoná, a preto sa obáva o osud svojho sporu.

13. Zjavná neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru môže vyplývať z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo uvažovať o zbytočných prietáhoch (napr. IV. ÚS 343/04, III. ÚS 59/05, I. ÚS 455/2014), resp. ak argumenty v ústavnej sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase jej podania takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04). Ústavný súd tiež poukazuje na svoje predchádzajúce rozhodnutia, v ktorých opakovanie vyslovil, že ojedinelá nečinnosť súdu hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe nemusí ešte zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 42/01, III. ÚS 91/04) a že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05).

14. Uvedené závery sú relevantné, aj pokiaľ ide o posudzovanie veci sťažovateľky. Namietané konanie prebieha na okresnom súde od 10. februára 2017, teda 26 mesiacov, z ktorých rozhodovanie o pomerne jednoduchom návrhu sťažovateľky na oslobodenie od súdnych poplatkov v rámci 17 mesiacov nemožno označiť za primerané. Pokiaľ však ide o posudzovanie konania ako celku, podľa názoru ústavného súdu iba samotná dĺžka namietaného konania aj napriek tomu, že okresný súd dosiaľ nerozhodol o návrhu sťažovateľky na oslobodenie od súdnych poplatkov, sama osebe nie je takej povahy, aby len na jej základe bolo možné v okolnostiach danej veci vysloviť namietané porušenie práv sťažovateľky, resp. že doba konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 14 C 7/2017 zasiahla podstatu a účel základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6

ods. 1 dohovoru takým závažným spôsobom, že by to odôvodňovalo prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie (m. m. II. ÚS 93/03). V takýchto prípadoch je namieste využitie sťažnosti na postup súdu podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). Sťažovateľka však pred podaním ústavnej sťažnosti túto možnosť v prípade namietaného konania nevyužila. Ústavný súd preto považuje za vhodné doplniť, že sťažnosť na priet'ahy adresovaná orgánu štátnej správy súdov naďalej zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. m. m. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

15. Na základe uvedených skutočností ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

16. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky obsiahnutých v petite jej sťažnosti (primerané finančné zadost'učinenie a trovy konania), keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

17. Napokon ústavný súd poznamenáva, že ak by ďalší priebeh napadnutého konania, ktoré sa aktuálne opäť prenieslo pred okresný súd, signalizoval vznik priet'ahov, toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni sťažovateľke, aby po splnení všetkých zákonných podmienok predložila ústavnému súde novú ústavnú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. apríla 2019